

CAPUT XXXIII.

AD intellectum capitis Si iudex laicus 12. de sent. excomm. in 6. consule Barbof. in collect. ibi, qui per multos refert.

Ad Num. 1.

2 Quotiescunque lis vertitur super clericatu, ut reus privilegio fori potiatur ad Judicem Ecclesiasticum privatim spectat cognitio, l. 7. tit. 4. lib. 1. Recop. Sanch. Consil. Moral. lib. 7. cap. 1. dub. 1. num. 16. Paz in Praxi, tom. 2. pref. 2. num. 9. Cur. Philip. part. 3. §. 1. num. 11. Mart. de iurisdic. part. 2. cap. 31. in princ. Barbofa sup. num. 2. Bobad. Polit. lib. 2. cap. 18. num. 106. Guaz. de defens. reor. def. 1. cap. 3. num. 1. Menoch. lib. 6. presump. 76. num. 34. Carleval. de iudic. lib. 1. disp. 2. num. 866. Guttier. Practic. lib. 1. quest. 6. num. 2. Tusch. lit. C. concl. 395. num. 6. Aliud tamen nonnullis in regionibus praxis observat, sicut inferius adnotabitur, num. 4.

Ibi: Quibus etiam suffragatur.

3 Ubi inter Ecclesiasticum, & saecularem Judicem de iurisdictione oritur controversia, ille ut dignior illam decidit. Guttier. & Guaz. ubi proximè, Petr. Cabal. quest. crimin. cas. 223. num. 86.

Ibi: Apud Gallos hujus controversia.

4 Non solum in Gallia, sed & in Regno Neapolitano, ac Lusitano moribus, ac statuto receptum est, ut iudex laicus de Clericatu cognoscat, si reus fori privilegio se tueri intendat, de quo testantur Menoch. Carleval. & Aug. Barbofa, qui hoc ex concessione Sedis Apostolicae procedere ait, & assentitur Mart. d. cap. 31. At eam consuetudinem, seu statutum juri convenire, tenet Petr. Barbofa in l. Tertia, num. 34. ff. solut. matrim. agente Clerico primae Tonfurae Thom. Valasc. alleg. jur. tom. 1. alleg. 24. ex num. 10.

5 In Hispania, juxta communem iudex laicus de causa Clericatus non habet cognitionem, quod admonere oportet, quoniam Aug. Barb. d. collect. num. 3. Laudato Praefide nostro hic, asseverat contrariam praxim apud nos servari, quem Barbofae lapsus animadvertit antea Carleval. ubi supra, & quidem D. Covar. expressim attestatur, in Hispania solum Ecclesiasticum Judicem existere competentem in Clericatus quaestione.

Ibi: Et ideo Judices Ecclesiastici.

6 Solus Iudex Ecclesiasticus definit, an Clericus Tonfuram, ac Vestes detulerit, ut fori privilegio possit gaudere, Truch. supra numero 96. Guaz. supra numero 2. Farinac. in prax. quest. 8. num. 34. & alii quos recensui cap. 31. num. 34.

Ad Num. 2.

7 Tamen si clericus in criminalibus coram iudice laico respondeat, & usque ad causae defi-

nitionem persistat, adhuc tamen lata sententia poterit declinatoriam objicere, ac obtinebit, ut ad Ecclesiasticum remittatur, etiam si tempus appellationis praeterierit. Cancr. variar. part. 2. cap. 2. num. 153. Petr. Barbofa in l. Si quis ex aliena, num. 70. de iudic. Clar. lib. 5. sentent. §. fin. quest. 36. num. 5. Bobad. d. cap. 2. num. 186. Carleval. supra num. 811. Caravit. rit. 65. num. 8. Azeved. in l. 1. num. 21. tit. 5. lib. 4. Recop. At hoc casu, & aliis cum saecularis causam ad Ecclesiasticum transfert, hic non tenetur stare sententiae illius, nec actis, quae ipse in Clericum confecerit Bobad. lib. 2. cap. 18. num. 330. Clar. d. quest. 36. in fin. Cur. Philip. part. 3. §. 1. num. 11. Paz supra, d. prelad. 2. num. 12. & omnes communiter; late Guaz. de defens. reor. def. 1. cap. 5. Carleval. ubi proximè.

Ibi: Non enim potuit Clericus.

Clericus etiam de licentia Episcopi sui non valet tacite, vel expresse laici iudicis iurisdictionem prorogare. Cancr. ubi proximè, Carleval. d. disp. 2. num. 1076. Farin. num. 13. Scaccia de iudic. part. 1. cap. 11. num. 38. Bajard. ad Clar. in d. quest. 36. num. 10. Petr. Barbofa in l. 1. art. 3. num. 173. & 177. ubi num. 176. ampliatur ad voluntariam. Aug. Barbofa cum aliis collect. cap. 2. num. 4. de for. compet. Bobad. sup. num. 187. & 191. Argel. de legit. Contrad. quest. 3. num. 182.

Ibi: Igitur sententia lata per Judicem.

Sententia quam saecularis iudex profert adversus Clericum etiam consentientem, & fori privilegium non allegantem, est omnino nulla. Parlador. differ. 9. §. 1. num. 30. Cancr. ubi supra. Clar. num. 5. & Bobad. num. 186. Carleval. supra. Argel. num. 181. Cujac. in cap. at si clerici, de iudic. Hæc nullitas ex defectu iurisdictionis proveniens nullo umquam tempore excluditur, seu pugnatur. Vantius de nullit. rit. quoties, & int. quos temp. null. oppon. Guaz. de defens. reor. def. 36. cap. 20. num. 2. etiam si lege terminus ad dicendum de nullitate sit contractus, ac veritum ne ultra illum agens attendatur, ut est apud nos. Azeved. in l. 2. num. 25. tit. 17. lib. 4. Recop.

Ibi: Hujus opinionis ratio.

Regulariter quoties iurisdictionis consensu partium prorogabilis non est, etiam post latam sententiam exceptio incompetentiae iudicis iure objicietur, ut illius impediatur executio. Cancr. supra part. 1. cap. 18. num. 8. Cabed. decis. 22. num. 9. Carleval. d. disp. 2. num. 811. Aug. Barbofa collect. cap. Ad petitionem, num. 3. de accusat.

Ibi: Hac exceptio impedit executionem.

Exceptio nullitatis ex iurisdictionis defectu impedit executionem triplicis sententiae conformis Cancr. cum aliis ubi proximè. Bobad. numero 186. Carleval. d. disp. 2. numero 811. ac plures, quos laudavimus supra, cap. 25. numero 12.

Ibi:

Ibi: His accedit, quod & ipse.

12 Clericum comprehensum à jure laico propter crimen, quamvis invitum: & profitemem se saecularem, poterit Ecclesiasticus postulare, & obtinebit ut sibi tradatur Decian. tractat. crim. lib. 4. cap. 4. num. 116. Carol. de Grass. de effectib. clericat. effect. 1. num. 329. Sbrotz. de offic. Vicar. libro 2. quest. 191. numero 11.

Verf. Clericus vero.

13 Clericus qui distulit fori privilegium in iudicio allegare, si ad Ecclesiasticum veniat remittendus ad expensas litis illusoriae damnari debet. Parlador. ubi sup. & omnes frequenter. Illud quaestio est, à quo iudice facienda condemnatio; D. Covarr. docet ab Ecclesiastico faciendam esse, cui accedunt Clar. d. 9. 36. num. 5. Caravit. rit. 65. numero 1. Salgad. de Reg. protecl. p. 1. cap. 2. num. 259. ubi alius. At Clericum à saeculari damnari posse in expensis, reservata Ecclesiastica executione, opinatur Cancr. variar. part. 2. cap. 2. num. 154. pro quo faciunt tradita per Gregor. Lop. in l. 13. gloss. 4. versus finem, tit. 13. p. 2. Guttier. Practic. lib. 1. q. 20. à numero 3. ad 6. Vide Bobad. num. 188.

Ad Num. 3.

14 Clericatum ut delinquens à saeculari potestate immunis pronuncietur, plenè probari debet per scripturam Praelati attestantis, se illi Ordines contulisse, aut per duos testes: nec semiplena probatio proderit. Bellef. disquisit. clerical. part. 1. tit. de favor. cleric. person. §. 14. numero 15. Mart. de iurisdic. part. 2. cap. 31. num. 4. 5. Menoch. lib. 6. pres. 76. num. 31. Mascard. de probat. conclus. 303. num. 1. Aven-dann. de exequend. mand. part. 1. cap. 22. numero 17. Bobad. d. cap. 18. numero 107. in fin. Farinac. sup. q. 8. numero 44. Barbofa collect. cap. Si iudex laicus, num. 12. de sentent. excomm. in 6. Guaz. sup. defens. 1. cap. 3. numero 9. & plures apud eundem Barbofam collect. l. Si qua per calumniam, C. de Episc. & cleric. Verum & aliter clericatum probari per famam, indicia, praesumptiones, & argumenta, scripserunt Mascard. concl. 302. & 304. cum seq. & Barbofa cum plurimis d. collect. cap. Si iudex laicus, num. 2. Tusch. lit. C. concl. 378.

Ibi: Et ideo remerarium esse censco.

15 Unius testis dispositio satis non erit ad probationem clericatus in hoc de exemptione tractatu. Mascard. concl. 303. num. 4. Mart. d. cap. 31. num. 8. & 9. Farin. q. 8. numero 43. Guaz. d. cap. 3. numero 8. & 9. Quarto etiam, quia est causa gravis praedicti Mart. num. 9. Aven-dann. sup. tum quia impeditur publica vindicta: tum quoniam laeditur Regia iurisdictioni, quae tanti haberi solet, ut inter utriusque fori iudices acriter de illa disceptetur. Unde lethalis culpa reus censetur, qui alienam iurisdictionem usurpat, ut cum D. Thoma, Lessio, ac Salone resolvit Trullench. in Decalog. lib. 8. cap. 1. dub. 8. num. 2. Salgad. de Reg. protecl. part. 3. c. 13. numero 349. & est communis.

Ibi: His accedit, quod unius testimonium.

Unius testimonio etiam quacunquè dignitate fulgentis in iudiciis ad plenam probationem fides adhibenda non est, de quo ad plenè tradita per me in addit. variar. lib. 2. cap. 13. num. 1. & 2. Tamen quoad rem de qua agimus id limitat Mart. num. 9. si versaretur in probatione antiqui Clericatus, ita ut verò similiter credi posset, ceteros testes tempore extinctos, quod adminiculis concurrentibus facile admittendum.

Verf. Fortassis in hac materia.

Licet principalis causa super Clericatu ad Ecclesiasticum forum spectet, sicut praemittitur supra num. 2. nihilominus iudex laicus aliqualem cognitionem habet, potestque titulum examinare, ac testes recipere summarie, ut se instruat ad remittendum reum captum ad Ecclesiasticum, aut illum in proprio carcere retinendum, dum causa de Clericatu discutitur, ipsamque summariam informationem mittere Ecclesiastico, ut instructus decidat, num delinquens fori privilegio juvetur, oportebit. Menoch. lib. 6. presump. 76. numero 33. Didac. Per. in l. 2. verf. Item probatur. rit. 1. lib. 3. Ordin. Bobad. Polit. lib. 2. cap. 18. num. 326. Mart. de iurisd. part. 2. cap. 31. numero 1. verf. Tamen iudex. Guazz. sup. d. cap. 3. num. 10. Carleval. d. disp. 2. num. 866.

Ad quem effectum in hac summaria cognitione sat erit, si clericatus per famam, vel praesumptiones probetur, aut quod per testes constet, captum in Tonfura, & Habitu incedisse clericali, dum comprehenderetur, & alia requisita ad gaudendum foro observavisse. Guaz. sup. defens. 1. cap. 3. num. 6. & 9. verf. Quoad effectum. Sed sufficit unius testis asseveratio, ut contra alios D. Covar. edocet, quanquam Clericatum ubi non agitur de tertii praedictio, per unicum probari testem scripserint plures, ut Guaz. ubi proximè, verf. Tertio, ex dicto, Mascard. concl. 303. num. 4. Mart. ubi proximè, Barbofa collect. d. cap. Si iudex laicus in fin. qui alios refert. Dici tamen potest, non posse absolute praedictio regiae iurisdictionis huiusmodi remissionem ad Ecclesiasticos Judices, qui raro, aut nunquam delinquentes foro saeculari restituent, de quo acriter quaeritur Bobad. d. cap. 18. num. 109. Sententia D. Covar. posset limitari ex praenotatis numero 16. in fin. secundum Martae opinionem, ut scilicet unus testis in antiquis probeat clericatum: quod facilius amplectendum hoc casu, quandoquidem de illo non agitur principaliter, sed ad iudicium instructionem, maxime si aliqua conjectura testes depositioni jungatur.

Ibi: Imò & hodie usus obtinuit.

Quicquid de jure sit, praxi observatur, ut iudex laicus captum delinquentem retineat, dum apud Ecclesiasticum causa clericatus discutitur, nec locus est remissioni, nisi delinquente fori privilegio gaudere pronuncietur. Bobad. d. cap. 18. num. 105. Paz sup. prelad. 2. numero 10. Guaz. d. cap. 3. num. 6. Clar. §. fin. quest. 36. num. 21.

Bb 3

num. 21. Farinac. prox. crimin. q. 8. num. 35. Scaccia de judic. lib. 1. cap. 11. numero 90. Et licet Guazzinus eam consuetudinem ad Hispanias, esse restringendam adnotaverit, Clarus tamen asserit, regulariter servari, non tamen in Mediolanensi statu. Cui praxi procul dubio occasionem praebuit nimia Judicum Ecclesiasticorum propensio ad eripiendos criminosos quomodolibet à Potestatibus laicis cum pernicioso Reipublicae nocimento, ut ex nostratibus animadvertunt Bobad. sup. numero 109. & alii, quos idem refert. Nec facilis foret traditio rei brachio saeculari, etsi captus fori exemptionem non mereretur, praesertim cum in hujusmodi reorum custodia Judices Ecclesiastici non soleant invigilare, ut deducitur ex l. 17. tit. 4. lib. 1. Recopil.

20 Quoad remissionem eorum, qui clerici dicuntur, dum lis pendet super clericatu, de jure servatur distinctio capituli Si judex 12. de sentent. excom. in 6. de una Barbofa in collect. ibi, Mart. sup. d. cap. 31. num. 22.

Ibi: *Quarvis statim judex saecularis.*

21 Judex laicus, etiam si captum delinquentem, qui se Clericum allegat, ad Ecclesiasticum non remittat ex consuetudine, ut supra num. 19. praenotavimus, tenetur tamen progressum causae suspendere, dum judicium super Clericatu consistit, usque ad definitivam, quae in rem judicatam transferit: & si adversus reum feratur, tunc ad ulteriora jure procedet. Farin. in Praxi, q. 8. num. 35. Barbofa collect. d. cap. Si judex laicus, num. 9. Bobad. sup. num. 108. Bern. Diaz in pract. cap. 62. num. 21. Paz supra tom. 2. prel. 2. num. 10. Guaz pluribus lantatis, d. defens. 1. cap. 3. num. 4. Tusch. lit. C. concl. 395. num. 6. Ecclesiasticusque saecularem per inhibitionem compellet, interim superferat in causa principali, recepta prius summaria informatione de clericatu, saltem per unicam testem. Paz & Guaz. ubi proxime.

Ad Num. 4.

22 Si reus non custodiatur per judicem laicum, sed apud Ecclesiasticum adsit, hic omnino debet illum in proprium dextrudere carcerem, nec relaxare ipsum sub fidejussoribus poterit, non solum pendente lite super clericatu, sed etiam principali super crimine; alioqui licebit Magistratui saeculari vagantem reum publicis vinculis ad custodiam subjicere, l. 7. tit. 4. lib. 1. Recop. Paz d. prel. 2. numero 13. Bern. Diaz in pract. cap. 116.

Ibi: *Tametsi quidam judices.*

23 Quanquam publice intersit, criminis beneficium exemptionis a saeculari potestate liberatur, carceribus intercludi, donec Ecclesiasticus judex super crimine sententiam ferat, ut meritas luat poenas, & sic vindictae publicae satisfiat: verumtamen decisionem dictae legis 7. Recop. ad hunc casum extendi, ut D. Covar. placet, difficile videretur; nam constitutio expressim disponit, cum de clericatu in judicio controversetur, ibi: *Y mandamos à los dichos Juezes*

Ecclesiasticos, que entre tanto que lo susodicho causa del clerico se determina, los tengan presos. Et inferius: *Que los prendan, y tengan presos en la cárcel seglar fasta que la dicha causa del clerico sea determinada.* Quae quidem verba palam restringunt dispositionem legis ad tempus, quo super Clericatu disceptatur: imò non obscure insinuat, non procedere postquam sententia pro Clerico lata, super crimine principaliter apud Ecclesiasticum agitur.

Nec recipi solet ampliatio legis, cum rationis disparitas dignoscitur, ut in praesenti; nam dum lis pendat de Clericatu: judex laicus jus habet saltem dubium ad delinquentis punitionem, quod sua servari interest usquequodum incompetentis pronuncietur; ideo illi permittitur, ut si reus extra carcerem Ecclesiastici vagaretur, queat ipsum capere, ac in proprio interum custodire: alioqui si foro saeculari subjectus criminosus declararetur, facile posset aut fugae se committere, aut ad asyllum sacrum convolare, regia illusa jurisdictione. At cum pro clericatu jam est pronunciatum, saecularis judex nec spe jus habet in reum, quod conservare per capturam expediat, ad quam procedere impeditur, quia nec actu, nec habitu ullam obtinet in clericum jurisdictionem. Unde etsi Praefidis nostri opinione expediat amplecti, ne delicta maneant impunita, regali quidem constitutione potius refellitur, quam comprobatur.

Ad Num. 5.

25 Clericus ut Ecclesiastico Judici per laicum remittatur, custodibus est credendus, ex cuius bonis remissionis expensae solvendae: quod si inopia labore, Judex Ecclesiasticus, qui illum petierit, sumptus exhibere tenebitur. Menoch. de arbit. casu 228. numero 8. 9. Paz in Praxi, tom. 2. prel. 2. numero 11. Cur. Philip. part. 3. § 1. numero 11. Bobad. cum aliis d. cap. 18. num. 329.

26 Remissio ejus, qui Clericus declaratur, per judicem laicum fieri debet absque ulla rei ignominia. Bobad. numero 328. Paz num. 10. Salced. ad Bern. Diaz in pract. cap. 122. lit. E. Clar. sentent. lib. 5. §. fin. quest. 36. numero 48. qui reprobatur consuetudinem provinciarum, ubi qui remittitur, insignia dedecoris, ac ludibrii deserit: quam ob rem laicum judicem acriter coërcitum refert

Ad Num. 6.

27 Qui in judicio declinatoriam proposuit, ut intuitu Clericatus à saeculari jurisdictione eximeretur, ad quaevis officia, seu munera publica inhabilis efficitur: l. 3. tit. 4. lib. 1. Recop. ubi Azeved. Did. Per. in l. 27. tit. 3. libro 1. Ordin. Cur. Philip. part. 1. §. 2. numero 14. Avendann. de exequend. mand. part. 1. cap. 19. num. 22.

28 Solent rei ut istam, & alias poenas subterfugiant, ea uti cautela; nam Ecclesiasticum Judicem clanculum exorant, ut ex officio eos sibi tradi à saeculari requiratur, tanquam ad forum suum attingentes propter Ordines, seu primam Tonfuram, Antonius Gom. variat. lib.

lib. 3. cap. 10. in fin. Azeved. supra numero 2. Did. Per. in l. 10. vers. *Que autem cautela, tit. 1. lib. 3. Ordin.* Sed si hujusmodi fraus probari posset, minimè fraudatori delinquenti prodesset; imò potius praeter legis poenas alia arbitraria afficeretur. Azeved. numero 3. Cur. Philip. numero 15.

Ibi: *Siquidem Clericus in minoribus.*

29 Clericus etiam in minoribus nequit de jure per laicum judicem puniri pro commissis in saecularis muneris administratione, ad quod fuit receptus. Clar. sup. num. 25. Sanch. Consil. Moral. lib. 3. cap. unic. dub. 20. num. 10. & regulariter in quovis Clerico idem sustinent plures, non paucis dissentientibus, ut videre est apud Barbof. de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. num. 127. & collect. cap. 2. num. 4. ne clerici, vel Monach. At ex consuetudine Clericus vel in sacris pro munere syndicatu subjicitur, & à laico judice damnari poterit ad pecuniariam poenam, suspensionis, seu privationis officii. Suar. de defens. Fid. lib. 4. cap. 34. in fin. Sorlorz. de jure Indiar. tom. 2. lib. 4. cap. 8. num. 16. Carleval. de judic. lib. 1. disp. 2. num. 453. cum seq. Bobad. cum aliis Polit. lib. 2. cap. 18. num. 99. Clar. ubi proxime, Cur. Philip. p. 3. §. 3. num. 5.

Ibi: *Qua ratione regia lex.*

30 Ex recentiori constitutione, quae habetur in l. 3. tit. 4. lib. 1. Recop. aliter se res habet; nam sublata differentia inter Clericum conjugatum, & solutum, statuitur ut Clericus minoribus Ordinibus, vel prima Tonfura initiatus munera publica adipisci permittatur, si ita se gerat, ut privilegio fori nullatenus gaudeat, attenta dispositione Trident. sess. 23. cap. 6. de reformat. qui enim illo jvari potest, à munerum ejusmodi susceptione profus removetur. Azeved. in ead. l. 3. Cur. Philip. d. §. 2. num. 14.

Ibi: *Hinc etiam deducitur.*

31 Qui fori exemptionem allegaverit, ne à laico judice possit judicari, cunctis redditibus, officiis, ac muneribus, quae à Rege obtinebat, ipso jure privatur, l. 4. tit. 4. lib. 1. Recop. ubi Azeved. l. 9. & 10. tit. 1. lib. 3. Ordin. & ibi Did. Per. verb. *No puedan tener.* Ant. Gom. d. lib. 3. cap. 10. num. 7.

Ibi: *Hac verò poena.*

32 Olim quaestionis fuit, an qui declinatoria utebatur, ut ad forum Ecclesiasticum remitteretur, poenas legibus statutas incurreret, ubi sententia super exemptione non ferebatur, nec subsequebatur effectus: de qua Did. Per. in l. 17. verb. *Pero que si resumiesse corona, tit. 3. lib. 1. Ordin.* Avendann. de exeq. mand. part. 1. cap. 19. num. 22. Mexia ad l. Tolei, in apparat. fundam. 6. part. 2. num. 13. Sed hodie ex l. 3. tit. 4. lib. 1. Recopil. ejusmodi controversiae locus non est, ut adnotat Azevedus ibi, num. 1. En constitutionis verba: *Aunque no tengan sententia, ni lleque el negocio à ella,*

Ex quibus apparet, quod ex oppositione declinatoriae sola legis poena contrahitur. Adhuc tamen sustineri posset, ut si reus ultro desistat ab intentata declinatoria, ac per judicem laicum super crimine judicetur, poenas legis evadat, ut sentit Azeved. in l. 4. in fin. tit. 4. lib. 1. Recop. junctis quae tradit in l. 10. à numero 3. tit. 1. lib. 4.

Tametsi poena praefatae legis ipso jure irrogetur, tamen sententia declaratoria praecedere debet, ut probat Azeved. in d. l. 3. numero 4. à quo non omnino dissentit Did. Per. in d. l. 17. Ordin. verb. *No puedan tener,* etsi contra tenere videatur.

Addit eadem Regia lex, dispensationem à 34 Principe concessam, ut qui declinavit laicam jurisdictionem, ad munus publicum admittatur, viribus non subsistere. Quae quidem verba potius ad terrorem, quam ad nullitatem actus referri debent; neque enim Princeps sibi legem imponit, à qua ipsi resilire non liceat, argumento legis *Si quis in principio 22. de legat. 3.* Opus tamen erit, ut hujus legis mentio fiat, si Rex eum ad officium admitti jubeat, quem ipsa prohibet. Ita Did. Per. in d. l. 17. verb. *Y no vale la dispensacion.*

Ad Num. 7.

35 Is qui fori declinatoria utitur Clericatus praetextu, in posterum arma etiam communitate laicis permittitur deferre prohibetur sub poena amissionis eorum, ac sex mille marapetitorum, l. 5. tit. 4. lib. 1. Recop. Bobad. lib. 2. cap. 18. num. 69. Paz in Praxi, tom. 1. part. 8. cap. unic. num. 10. Padill. tract. de legib. penal. cap. 57. num. 9. Azeved. in d. lib. 5. qui ampliatur etsi sententia lata non sit super declinatoria.

36 Quae quidem regia sancio videtur nequam quam Ecclesiasticos comprehendere, qui in clericali statu persistunt; sed illos duntaxat qui postquam de fori privilegio exceperunt adversus saecularem jurisdictionem, Tonfura, ac vestibus clericalibus derelictis ut laicos se gerunt, his siquidem armorum usus, quae alioqui eis portare licebat, interdicitur simulque poena pecuniaria irrogatur circa ullum Ecclesiasticae libertatis praedjudicium. Qui intellectus non obscure deducitur ex ejusdem constitutionis serie, quae vetat his arma, caeteris similibus permittitur: quod Ecclesiasticis nequit convenire, quibus nullum armorum genus deferre licet, ut statim adnotabitur. Igitur de laicis lex loquitur, qui arma quaedam, jure permittente, portare valerent; non de clericis, in quibus opus non erat prohibitione.

Ibi: *An clerici arma portantes.*

37 Clericis etiam in minoribus omnino armorum usus & delatio jure interdicitur, ac propter transgressionem sunt excommunicandi. Barbofa cum plurimis de Jure Eccles. lib. 1. cap. 40. n. 137. Bobad. lib. 2. cap. 18. n. 67. Paz ubi proxime. Nec illis licet immunitatem Ecclesiasticam armis tueri, dum delinquens à loco sacro per laicum Magistratum extrahitur, ut praenotavi supra, variat. lib. 2. cap. 20. num. 225. Nec propriae defensionis praetextu Clericus arma portare permittitur. Bobad. num. 67. in fin. nisi